

TALIM MUASSSASI XODIMLARINING IQTISODIY KOMPETEOTLIGINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI

Normurodova Saodat
Qo'qon universiteti magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Talim muassasi xodimlarining iqtisodiy kompetentligini rivojlantirish mexanizmlari, Rasmiy tayyorgarlik va kasbiy rivojlanish dasturlari, Mentorlik dasturlari haqida ma'lumotlar berildi.

Kalit so'zlar: Muassasalar, mashg'ulotlar, dasturlar, xodim, ierarxik, turkumlar, tashkilot.

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлена информация о механизмах развития экономической компетентности сотрудников образовательного учреждения, формальных программах обучения и повышения квалификации, программах наставничества.

Ключевые слова: Учреждения, обучение, программы, сотрудники, иерархия, категории, организация.

ABSTRACT

This article provides information on mechanisms for developing the economic competence of employees of the educational institution, formal training and professional development programs, and mentoring programs.

Keywords: Institutions, training, programs, employee, hierarchical, categories, organization.

Ta'lim muassasalarining moliyaviy kelajagini shakllantirishda ta'lim xodimlarining iqtisodiy kompetentligi juda muhimdir. Mutaxassislar sifatida o'qituvchilar va boshqa ta'lim xodimlari o'z institutlarining samaradorligini ta'minlash uchun moliyaviy menejment, buxgalteriya printsiplari va resurslarni ajratish strategiyalari bo'yicha bilimga ega bo'lishlari kerak. Ushbu maqolada ta'lim xodimlarining iqtisodiy kompetentligini shakllantirish mexanizmlari haqida so'z yuritamiz.

Rasmiy tayyorgarlik va kasbiy rivojlanish dasturlari

Ta'lim sohasi xodimlarining iqtisodiy kompetentligini shakllantirish mexanizmlaridan biri bu - formal ta'lim va kasbiy rivojlanish dasturlarini taqdim etishdir. Ushbu dasturlar moliyaviy menejment va buxgalteriya ekspertizasini ko'paytirishga qaratilgan mashg'ulotlar, seminarlar va kurslarni o'z ichiga olishi mumkin. Ta'lim muassasalari ushbu o'quv dasturlarini uyda taqdim etishlari yoki obro'li moliya institutlariga tashqi manbalar bilan ta'minlanishi mumkin. Ta'lim xodimlarining joriy amaliyotlar bo'yicha bilimlarini yangilashlari va ularni turli nuqtai nazarlarga duchor qilishlari uchun moliyaviy menejment bo'yicha muntazam o'quv mashg'ulotlari o'tkazilishi kerak.

Mentorlik dasturlari

Mentorlik dasturi – ta'lim xodimlarining iqtisodiy kompetentligini shakllantirishning yana bir samarali mexanizmi. Ushbu dasturda tajribali moliyaviy menejerlar moliyaviy boshqaruv bo'yicha yo'l-yo'riqlarga muhtoj bo'lgan o'qituvchilar va boshqa ta'lim xodimlari bilan juftlashadi. Ushbu mentorlik munosabatlari moliyaviy boshqaruv va buxgalteriya g'oyalarini almashishga e'tibor qaratib, qo'llab-quvvatlovchi va samarali bo'lishi kerak. Mentorlik dasturlari individual o'rganuvchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan yanada shaxsiylashtirilgan o'quv tajribasini taqdim etadi.

Manbalarga kirish

Ta'lim xodimlari tanqidiy moliyaviy boshqaruv va buxgalteriya resurslariga ega bo'lishlari kerak. Qulay resurslarga zamonaviy moliyaviy boshqaruv vositalari haqida yangilangan ma'lumotlarga ega bo'lgan darsliklar, jurnallar va onlayn bloglar kiradi. Bundan tashqari, kutubxonalar va ta'lim muassasalari moliyaviy boshqaruv ma'lumotlar bazalari va boshqa manbalarga sifatli moliyaviy menejment adabiyotlarini taklif etuvchi obuna bo'lishlari mumkin. Ushbu resurslarning mavjudligi ta'lim xodimlariga ma'lumotli bo'lib qolish va moliyaviy boshqaruv amaliyotlari bilan shug'ullanish imkonini beradi, bu esa ularning ta'lim muassasalarida moliyaviy qaror qabul qilish jarayonlariga salbiy ta'sir ko'rsatishiga olib keladi.

Professional tarmoqlar

Ta'lim xodimlarining iqtisodiy kompetentligini rivojlantirish uchun professional tarmoqlar ham zarur. Ta'lim xodimlarini moliyaviy boshqaruv tarmoqlariga qo'shilishga rag'batlantirish kerak. Ular bir xil manfaatlarga sherik bo'lgan shaxslar bilan o'zaro aloqada bo'lishlari va soha mutaxassislaridan zamonaviy moliyaviy boshqaruv usullari haqida ma'lumot olishlari mumkin. Ushbu tarmoqlar ta'lim xodimlariga aniq moliyaviy boshqaruv qiyinchiliklarini bartaraf etishga yordam beradigan boshqalar bilan bog'lanishga yordam beradi.

Ta'lim tashkilotini boshqarishda bitta emas, balki ko'plab boshqaruv turkumlari amalga oshiriladi. Bu turkumlar ierarxik tuzilmaga ega — xususiy turkumlar nisbatan umumiylari tarkibiga kiradi. Masalan, ta'lim tashkilotida o'quv-tarbiya jarayonini boshqarishning umumiy turkumida boshlanqich va umumiy o'rta ta'limni rejalashtirish, tashkil etish, unga rahbarlik va uni nazorat etish turkumlari ajratib ko'rsatiladi. Bu turkumlar ham, o'z navbatida, murakkab tuzilmaga ega. Masalan, boshlang'ich ta'limni boshqarish turkumi ichida va ayrim sinflar, predmetlarni o'rganishni rejalashtirish, tashkil etish, rahbarlik qilish, nazorat qilish turkumlari ajratiladi. Boshqaruv jarayonida, ayni paytda, turli boshqaruv turkumlari ishi amalga oshiriladi. Kimdir mashg'ulotlar jadvaliga tuzatishlar kiritishi, kimdir o'qituvchining ishini nazorat qilib borishi, yana kimdir pedagogika kengashining ish rejasini muhokama qilishi mumkin. Bu boshqaruv turkumlarini nafaqat bexabar kuzatuvchi uchun, balki aksariyat boshqaruv sub'ektlari uchun ham nooshkor holga keltiradi. Ammo boshqaruv faoliyatining yaxlitligi uchun javob beruvchi ta'lim tashkiloti rahbari ushbu turkumlarni tuzib, ularning har birini kuzatib borishi kerak.

Boshqaruv sifatini baholash aynan shu savolga beriladigan javobga bog'liq. Boshqaruv o'z vazifasiga ko'ra foydali natija olish uchun imkoniyatlardan to'liq foydalanishni ta'minlashi kerak. Ushbu vazifani qanchalik yaxshi uddalasa, u shunchalik samarador bo'ladi. Boshqaruv samaradorligi deganda erishilgan va erishish mumkin bo'lgan unumdorlik o'rtasidagi munosabatni aks ettiruvchi xususiyatni tushunamiz.

Bunday ta'rifni faoliyat ko'rsatishni boshqarishga nisbatan ham, rivojlanishni boshqarishga nisbatan ham ishlatsa bo'ladi. Lekin bu holatlarning har birida turli natijalar va turli xarajatlar hisobga olinishi kerak. Ta'lim tashkiloti o'zi uchun ta'lim sifati iloji boricha yuqori darajada bo'lishini ta'minlay oladi (bu yuqori samaradorlik hamda faoliyat yuritishni boshqarishdan dalolat berishi mumkin), ammo ayni paytda u yangiliklarni o'zlashtirish va o'zining salohiyatini kuchaytirish uchun ob'ektiv tarzda ta'limning mavjud imkoniyatlaridan foydalanmasligi mumkin. Bu ta'lim tashkilotini rivojlantirishni boshqarish samaradorligi pastligidan dalolat beradi.

Ta'lim sohasi xodimlarining iqtisodiy kompetentligini shakllantirish mexanizmlari: formal ta'lim, mentorlik dasturlari, resurslarga kirish va professional tarmoqlar. Ta'lim muassasalari operatsion samaradorlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan moliyaviy boshqaruv va buxgalteriya tajribasiga ega bo'lishlarini ta'minlab, o'quv va ma'muriy xodimlarining kasbiy rivojlanishini birinchi o'ringa qo'yishlari va qo'llab-quvvatlashlari kerak. Ta'lim xodimlari ushbu me'yorlar tomonidan taqdim etilgan imkoniyatlardan foydalanib, yangi ko'nikmalarni o'rganishlari, bilimlarini yangilashlari, zamonaviy moliyaviy boshqaruv amaliyotlari haqida xabardor bo'lib qolishlari kerak. Bu me'yorlar o'rnatilgan bo'lsa, ta'lim muassasalari raqobatbardosh

va iqtisodiy jihatdan qiyin sharoitda o'z barqarorligi va samaradorligini oshirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-yanvardagi PQ-4581-son qarori.
2. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari T.: 2018.
3. Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: —O'zbekiston, 2016.
4. Shahnoza, I., & Ikromjonovna, J. S. (2023). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dunyoqarashini shakllantirishda ertaklarning o'rni. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 806-808.
4. Ikromjonovna, J. S. (2023). Umumiy o'rta ta'lim maktablarida joriy etilgan yangi darsliklarning afzallik jihatlari. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 661-663..
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARGA TA'LIM BERISH JARAYONIDA ZAMONAVIY METOD VA VOSITALARNING AHAMIYATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 581-583.
6. Ikromjonovna, J. S. (2023). THE ROLE OF FOLK TALES AND EPIC MOTIVES IN THE POETRY OF USMAN AZIM. Open Access Repository, 9(4), 545-548.
7. Jumanova, S. (2022). Landscape in Usmon Azim" Bakhshiyona". EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 2(4), 169-172.
8. SI Jumanova, G Mullaboyeva. BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLASHDA SHARQ VA G'ARB ALLOMALARINING QARASHLARIDAN FOYDALANISH Educational Research in Universal Sciences 2 (14), 445-451
9. Soliyev Ilhomjon Sobirovich, Xoshimova Xulkaroy Xoshimjon qizi. Aqliy rivojlanishning mantiqiy masalalar yechishdagi ahamiyati. Yangi o'zbekiston pedagoglari axborotnomasi 1-jild, 5-son